

רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי יוֹסִי הָיוּ אֲזִלֵּי בְּאַרְחָא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי אֶלְעָזָר, הָאִי דְבְתִיב, (מלכים א כב) וַיֵּצֵא הָרוּחַ וַיַּעֲמֵד לִפְנֵי יי וַיֹּאמֶר אֲנִי אֶפְתְּנֶנּוּ וַיֹּאמֶר יי אֲלֵיו בְּמָה וַיֹּאמֶר אֵצֶא וְהָיִיתִי רוּחַ שְׁקָר בְּפִי כָּל נְבִיאָיו וַיֹּאמֶר תְּפַתְּחָה וְגַם תּוּכַל צֵא וַעֲשֵׂה כֵן. וְתַנִּינָן דְּהָהּ רוּחַ נְבוֹת הַיִּזְרַעְאֵלִי. וְכִי נִשְׁמָתִין, כִּינּוּן דְּסִלְקִין וְקַיִמִין לְעֵילָא, אֵינּוּן יְכַלִּין לְאַתְבָּא בְּהַאי עֲלֵמָא, וּמְלָה תְּמִיחָה, דְּאָמַר אֵצֶא וְהָיִיתִי רוּחַ שְׁקָר בְּפִי וְגו'.

וְתוּ, מָאִי טַעְמָא אֶתְעַנֵּשׂ עֲלֵיהּ אַחָאב, דְּהָא דִּינָא דְּאוּרִיטָא, דְּשׁוּי שְׁמוּאֵל קַמִּיָּהוּ דִּישְׂרָאֵל, הָכִי הוּא. דְּבְתִיב, (שמואל א ח) אֶת שְׂדוֹתֵיכֶם וְכַרְמֵיכֶם וְזֵיתֵיכֶם הַטּוֹבִים יִקַּח. וְאִי אַחָאב נָטַל הָהוּא כְּרַם בְּנְבוֹת, דִּינָא הָהּ. וְתוּ, דְּהָהּ יְהִיב לֵיהּ פְּרָמָא אַחְרָא, אוּ דְּהָבָא, וְלֹא בַּעָא.

לשון הקודש

וְהַדְּבַר תְּמוּנָה שְׂאֵמַר, אֵצֶא וְהָיִיתִי רוּחַ שְׁקָר בְּפִי וְגו'.

וְעוֹד, מָה הַטַּעַם נַעֲנֵשׂ עָלָיו אַחָאב? שְׁהָרִי דִּין הַתּוֹרָה שְׁשֵׁם שְׁמוּאֵל לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל כִּדְ הוּא, שְׁכָתוּב (שמואל א ח) אֶת שְׂדוֹתֵיכֶם וְכַרְמֵיכֶם וְזֵיתֵיכֶם הַטּוֹבִים יִקַּח, וְאִם אַחָאב נָטַל אוֹתָהּ כְּרַם בְּנְבוֹת, דִּין הָיָה! עוֹד, שְׁהָיְתָה לוֹ כְּרַם אַחְרָת, אוּ זָהָב, וְלֹא רָצָה!

רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי יוֹסִי הָיוּ הוֹלְכִים בְּהַרְדָּי. אָמַר רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי אֶלְעָזָר, זֶה שְׁכָתוּב (מלכים-א כב) וַיֵּצֵא הָרוּחַ וַיַּעֲמֵד לִפְנֵי ה' וַיֹּאמֶר אֲנִי אֶפְתְּנֶנּוּ וַיֹּאמֶר ה' אֲלֵיו בְּמָה. וַיֹּאמֶר אֵצֶא וְהָיִיתִי רוּחַ שְׁקָר בְּפִי כָּל נְבִיאָיו וַיֹּאמֶר תְּפַתְּחָה וְגַם תּוּכַל צֵא וַעֲשֵׂה כֵן. וְשָׁנִינוּ שְׁהָיְתָה רוּחַ נְבוֹת הַיִּזְרַעְאֵלִי. וְכִי הַנְּשָׁמוֹת, כִּינּוּן שְׁעוֹלוֹת וְעוֹמְדוֹת לְמַעְלָה, הֵן יְכוּלוֹת לְשׁוּב לְעוֹלָם הַזֶּה?

אָמַר לִיה, יָאוֹת שְׁאַלְתָּ. תָּא חַיִּי, הֲאִי רוּחַ דְּקִיאָמְרוּ
 דְּאִיהוּ רוּחַ דְּנָבוֹת, הָכָא אִית לְאִסְתַּפְּלָא. וְכִי
 רוּחָא דְנָבוֹת יָכִיל לְסַלְקָא וּלְקַיִמָא קַמֵּיה דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, לְמַתְבַּע שְׁקָרָא. דְּכַתִּיב וַיֵּצֵא הָרוּחַ. וְאִי
 צְדִיקָא הוּא, אִיךְ יַפְעִי שְׁקָרָא בְּהָהוּא עֲלֵמָא, דְּאִיהוּ
 עֲלֵמָא דְקִשׁוּט. וּמַה בְּהֲאִי עֲלֵמָא, לָא בְּעִי זַפְּאָה
 שְׁקָרָא, בְּהָהוּא עֲלֵמָא, לָא כָּל שְׁפָן. וְאִי לָאו זַפְּאָה
 אִיהוּ, הִיךְ יָכִיל לְקַיִמָא קַמֵּי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

אַלְא וְדֵאִי נָבוֹת לָאו זַפְּאָה הָוָה כָּל כֶּךָ לְקַיִמָא
 קַמֵּי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אַלְא רוּחָא אַחְרָא
 הָוָה, דְּשִׁלְטָא בְּעֲלֵמָא. דְּדָא הוּא רוּחָא דְּקַיִמָא
 תְּדִיר וּסְלִקָא קַמֵּי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְדָא הוּא
 דְּאִסְטִי לְבַנֵּי עֲלֵמָא בְּשְׁקָרָא. וּמֵאן דְּאִיהוּ רְגִיל
 בְּשְׁקָרָא, אֲשֶׁתִּדְל תְּדִיר בְּשְׁקָרָא. וְעַל דָּא אָמַר אַצַּא

לשון הקודש

יכול לעמד לפני הקדוש ברוך הוא?
 אַלְא וְדֵאִי נָבוֹת לָא הָוָה כָּל כֶּךָ צְדִיק
 לעמד לפני הקדוש ברוך הוא, אַלְא רוּחַ
 אַחְרָת הִיְתָה שְׁשִׁלְטָה בְּעוֹלָם, שְׂזוּהֵי רוּחַ
 שְׁתַּמִּיד עוֹמְדָת וְעוֹלָה לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא, וְזוּהֵי שְׁמִסְטָה אֵת בְּנֵי
 הָעוֹלָם לְשַׁקֵּר, וּמִי שְׁהוּא רְגִיל בְּשַׁקֵּר,
 מְשַׁתְּדֵל תַּמִּיד בְּשַׁקֵּר, וְעַל זֶה אָמַר
 אַצַּא וְהִיִּיתִי רוּחַ שְׁקָר וְגו', וְעַל כֵּן

אָמַר לוֹ, יָפֵה שְׁאַלְתָּ. בֵּא רֵאָה, הָרוּחַ
 הַזֶּה שְׁאָמְרוּ שְׁהִיא רוּחַ שְׁל נָבוֹת, כָּאֵן יֵשׁ
 לְהִסְתַּפֵּל – וְכִי הָרוּחַ שְׁל נָבוֹת יְכוּלָה
 לְעֹלוֹת וְלַעֲמֹד לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 לְבַקֵּשׁ שְׁקָר, שְׁכַתוּב וַיֵּצֵא הָרוּחַ? וְאִם
 הוּא צְדִיק, אִיךְ יְבַקֵּשׁ שְׁקָר בְּעוֹלָם
 הַהוּא, שְׁהוּא עוֹלָם שְׁל אֲמָת? וּמַה
 בְּעוֹלָם הָוָה לָא צְרִיךְ צְדִיק שְׁקָר, בְּעוֹלָם
 הַהוּא לָא כָּל שְׁפָן? וְאִם אֵינּוּ צְדִיק, אִיךְ

וְהִיִּיתִי רוּחַ שֶׁקֶר וְגו'. וְעַל דָּא קִדְשָׁא בְרוּךְ הוּא
אָמַר לִיה, צֵא וַעֲשֵׂה בֵן. פּוֹק מִחֶבְא, כְּמַה דְּאוּקְמוּהָ
דְּכֹתִיב, (תהלים קא) דְּבֵר שֶׁקְרִים לֹא יִכּוֹן לְגַנֵּד עֵינַי.

וּבְגִין דָּא אִיהוּ רוּחַ שֶׁקֶר וְדָאִי.

וְתוּ, עַל מַה דְּקָטַל לִיה לְנִבּוֹת וְנִטְל פְּרָמָא דִּילִיה,
קָטוּלָא אִמָּאי קָטִיל לִיה. אֵלָא עַל דְּקָטִיל לִיה
בְּלֹא דִינָא, אֶתְעַנְשׁ. קָטִיל לִיה בְּלֹא דִינָא, וְנָסִיב
פְּרָמָא דִּילִיה. וּבְגִין כֶּךָ בְּתוּב, (מלכים א כא) הֶרְצַחְתָּ וְגַם
יִרְשַׁתָּ, וְעַל דָּא אֶתְעַנְשׁ. וְתָא חֲזִי, כְּמַה אִינּוֹן בְּנֵי
נְשָׂא בְּעֵלְמָא, דְּאֶסְטִי לֹון הָאִי רוּחַ שֶׁקֶרָא בְּשֶׁקֶרָא.
וְשִׁלִּיט אִיהוּ בְּעֵלְמָא בְּכַמְּה סְטֵרִין וּבְכַמְּה עוֹבְדִין,
וְהָא אוּקִימָנָא מְלִי.

וְעַל דָּא דְּוֹד מְלִפָּא בְּעָא לְאַסְתְּמָרָא מֵינִיה, וּבְעָא
לְאַפְקָא מִגּוֹ מְסֵאֲבוּ. דְּכֹתִיב, (תהלים נא) יֵלֵב טָהוֹר
בָּרָא לִי אֱלֹהִים וְרוּחַ נָכוֹן תִּדְּשׁ בְּקִרְבִּי. דָּא הוּא רוּחַ

לשון הקודש

(מלכים-א כא) הֶרְצַחְתָּ וְגַם יִרְשַׁתָּ, וְעַל כֵּן
נְעַנְשׁ. וּבֹא וְרָאָה כְּמַה הֵם בְּנֵי אָדָם
בְּעוֹלָם שְׁרוּתָה שֶׁשֶׁקֶר הוּוּ מְסֵתָה אוֹתָם
בְּשֶׁקֶר, וְהוּא שׁוֹלֵט בְּעוֹלָם בְּכַמְּה
צְדָדִים וּבְכַמְּה מַעֲשִׂים, וְהִנֵּה בְּאַרְנו
אֶת הַדְּבָרִים.

וְעַל כֵּן דְּוֹד הַמְּלִיךָ בְּקִשׁ לְהַשְׁמֵר מִמֶּנּוּ
וְרָצָה לְצַאת מִתּוֹךְ הַטְּמֵאָה, שְׁכֵתוֹב

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אָמַר לוֹ צֵא וַעֲשֵׂה בֵן.
צֵא טְפָאן, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרוּהוּ שְׁכֵתוֹב (תהלים
קא) דְּבֵר שֶׁקְרִים לֹא יִכּוֹן לְגַנֵּד עֵינַי,
וּמִשּׁוּם זֶה הִיא רוּחַ שֶׁקֶר וְדָאִי.

וְעוֹד, עַל מַה שֶׁהֲרַג אֶת נְבוֹת וְנִטְל אֶת
כְּרֵמוֹ, לְמַה הֲרַג אוֹתוֹ הֲרַג? אֵלָא שֶׁהֲרַג
אוֹתוֹ בְּלִי דִין נְעַנְשׁ. הֲרַג אוֹתוֹ בְּלִי דִין
וְנִטְל אֶת כְּרֵמוֹ, וּמִשּׁוּם כֶּךָ כְּתוּב

נְבוֹן, וְאַחֲרָא אִיהוּ רוּחַ שְׁקֵר. וְעַל דָּא תִּרִין דִּרְגִין
אֵינוּן, חַד קַדִּישָׁא, וְחַד מְסֻאָבָא.

פְּתַח וְאָמַר, (יואל ב) וַיִּי נָתַן קוֹלוֹ לְפָנַי חִילוֹ כִּי רַב
מְאֹד מִחֲנֵהוּ כִּי עָצוּם עָשָׂה דְבָרוֹ וְגו', תַּאי
קָרָא אוּקְמוּתָהּ. אָבֵל וַיִּי, בְּכָל אֲתֵר הוּא וְכִי דִינֵיהּ.
נָתַן קוֹלוֹ, דָּא הוּא קָלָא דְכְּתִיב, (דברים ד) קוֹל דְּבָרִים.
וְכְּתִיב הָתָם, (שמות ד) לֹא אִישׁ דְּבָרִים. מָאן אִישׁ
דְּבָרִים. כְּמָה דְאֵת אָמַר, (דברים לג) אִישׁ הָאֱלֹהִים. לְפָנַי
חִילוֹ, אֵלִין אֵינוּן יִשְׂרָאֵל.

כִּי רַב מְאֹד מִחֲנֵהוּ, כְּמָה דְאֵת אָמַר (איוב כה) הַיֵּשׁ
מִסֵּפֶר לְגִדּוּדָיו. (דף קצג ע"א) דְּכַמְהָ מִמֶּנּוּ וּשְׁלִיחָן אִית
לִיהּ לְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכִלְהוּ קַיִימִי לְאַסְטָאָה
עֲלֵיהּ דִּישְׂרָאֵל (זהר חרש ל"ג בְּגִין לְאַסְטָאָבָא לְהוּ). וְעַל דָּא
קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲזַדְמֵן כַּמֵּיחַו דִּישְׂרָאֵל בְּגִין

לשון הקודש

קוֹל דְּבָרִים. וְכַתּוּב שָׁם (שמות ד) לֹא אִישׁ
דְּבָרִים. מִי אִישׁ הַדְּבָרִים? כְּמוֹ שְׁנַאָמַר
(דברים לג) אִישׁ הָאֱלֹהִים. לְפָנַי חִילוֹ – אֵלוֹ
הֵם יִשְׂרָאֵל.

כִּי רַב מְאֹד מִחֲנֵהוּ – כְּמוֹ שְׁנַאָמַר (איוב
כה) הַיֵּשׁ מִסֵּפֶר לְגִדּוּדָיו. שְׂכַמְהָ מִמֶּנּוּ
וּשְׁלֹחִים יֵשׁ לְקָדוֹשׁ – בְּרוּךְ – הוּא, וְכִלְמֵם
עוֹמְדִים לְהַשְׁמִין עַל יִשְׂרָאֵל וּ"ח כְּדִי
לְטַמְּא אוֹתָם, וְעַל כֵּן הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא

(תהלים נא) לֵב סְהוֹר בְּרָא לִי אֱלֹהִים וְרוּחַ
נְבוֹן חֲדַשׁ בְּקִרְבִּי. זוֹ הִיא רוּחַ נְבוֹן,
וְהַאֲחֵר הוּא רוּחַ שְׁקֵר. וְעַל כֵּן שְׁתֵּי
דְרָגוֹת הֵן, אַחַת קְדוּשָׁה וְאַחַת טְמֵאָה.
פְּתַח וְאָמַר, (יואל ב) וַה' נָתַן קוֹלוֹ לְפָנַי
חִילוֹ כִּי רַב מְאֹד מִחֲנֵהוּ כִּי עָצוּם עָשָׂה
דְבָרוֹ וְגו'. אֵת הַפְּסוּק הַזֶּה בְּאֶרְוֵהוּ.
אָבֵל וַה', בְּכָל מְקוֹם הוּא וּבֵית דִּינוּ.
נָתַן קוֹלוֹ – זְהוּ הַקּוֹל שְׂכַתּוּב (דברים ד)

לְנִטְרָא לְהוּ, וְלֹא יִכִּילוּ לְקַטְרָנָא לְהוּ.

כִּי עָצוּם עוֹשֶׂה דְבָרוֹ. מֵאֵן עָצוּם, דָּא הוּא זַבְאָה
הַהוּא דְאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרֵייתָא קַדִּישָׁא יִמְמָא וְלִילֵי.
דְּבַר אַחַר כִּי עָצוּם, דָּא הוּא מְקַטְרָנָא דְאִשְׁתַּבַּח קַמִּי
קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאִיהוּ תְּקִיפָא כְּפִרְזָלָא תְּקִיפָא
כְּמִינְרָא. עוֹשֶׂה דְבָרוֹ, דְּנִטִּיל רְשׁוֹת מְלַעִילָא וְנִטִּיל
נִשְׁמַתָּא מִתַּתָּא.

כִּי גָדוֹל יוֹם יְיָ וְנוֹרָא מְאֹד וּמִי יִכִּילְנוּ. דְּאִיהוּ שְׁלִיט
עַל כָּלָא, וְעֵלְאָה וְתְּקִיפָא עַל כָּלָהוּ, וְכָלָהוּ תַּחֲת
שְׁלִטְנִיהּ. זַבְאִין אֵינּוּן צְדִיקֵינָא, דְּקְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא
אֲתַרְעֵי בְּהוּ תְּדִיר, לְזַבְאָה לֹון לְעֵלְמָא דְּאִתִּי וְלִמְחַדִּי
לְהוּ בְּחִידוֹ דְּצְדִיקֵינָא דְּזַמִּינִין לְמַחְדִּי בֵּיהּ בְּקוֹדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא. דְּכַתִּיב, (תהלים ה) וַיִּשְׁמְחוּ כָּל חוֹסֵי בְךָ
לְעוֹלָם יִרְנְנוּ וְתַסְךְ עֲלִימוֹ וַיַּעֲלִצוּ בְךָ אוֹהְבֵי שְׁמֶךָ.
בְּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

לשון הקודש

שְׁהוּא שׁוֹלֵט עַל הַכֹּל וְעֲלִיּוֹן וְתַקִּיף עַל כָּלָם,
וְכָלָם תַּחַת שְׁלִטוֹנוֹ. אֲשֶׁרֵי הַצְּדִיקִים שְׁתַּקְדּוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא רוֹצֵה בְּהֵם תְּמִיד לְזִכּוֹת אוֹתָם
לְעוֹלָם הַבָּא וְלִשְׁמַח אוֹתָם בְּשִׂמְחַת הַצְּדִיקִים
שְׁעֵתִידִים לְשִׂמְחָה עִם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
שְׂכַתוֹב (תהלים ה) וַיִּשְׁמְחוּ כָּל חוֹסֵי בְךָ לְעוֹלָם
יִרְנְנוּ וְתַסְךְ עֲלִימוֹ וַיַּעֲלִצוּ בְךָ אוֹהְבֵי שְׁמֶךָ.
בְּרוּךְ הוּא לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

מִזְמַן לְפָנֵי יִשְׂרָאֵל כְּדֵי לְשַׁמֵּר אוֹתָם,
וְלֹא יוֹכִלוּ לְקַטְרָג לְהֵם.
כִּי עָצוּם עוֹשֶׂה דְבָרוֹ, מִי עָצוּם? זֶהוּ הַצְּדִיק,
אוֹתוֹ שְׁמַשְׁתַּדַּל בְּתוֹרַת הַקְּדוֹשָׁה יוֹמָם וְלַיְלָה.
דְּבַר אַחַר כִּי עָצוּם – זֶה הַמְּקַטְרָג שְׁנִמְצָא
לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהוּא חוֹק כְּפִרְזָל,
קָשָׁה כְּפִסְלֵה. עוֹשֶׂה דְבָרוֹ – שְׁנוּטִל רְשׁוֹת
מְלַמְעֵלָה, וְנוּטִל אֶת הַנִּשְׁמָה מְלַמְטָה.
כִּי גָדוֹל יוֹם ה' וְנוֹרָא מְאֹד וּמִי יִכִּילְנוּ –

פְּרֻשֵׁת וַיְהִי מִקָּץ

וַיְהִי מִקָּץ, רַבִּי חֵיָא פָּתַח וְאָמַר, (איוב כח) קִץ שָׁם
 לַחֲשָׁךְ וּלְכָל תְּכַלִּית הוּא חוֹקֵר אֶבֶן אֶפֶל
 וְצִלְמוֹת, הֵא קָרָא אֶתְמָר. קִץ שָׁם לַחֲשָׁךְ, דָּא אִיהוּ
 קִץ דְּשִׁמְאֵלָא, דְּאִיהוּ שָׂאט בְּעֵלְמָא, וְשָׂאט לְעִילָא,
 וְקִיָּמָא קַמִּי קְדָשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא, וְאַסְטִי, וְקַטְרִיג עַל
 עֵלְמָא, וְהָא אֶתְמָר. וּלְכָל תְּכַלִּית הוּא חוֹקֵר, דְּהָא
 כָּל עוֹבְדוֹי לָאוּ אֵינוּן לְטַב, אֶלָּא לְשִׁיעָאָה תְּדִיר
 וְלִמְעַבְד כְּלִיָּה בְּעֵלְמָא.

אֶבֶן אֶפֶל וְצִלְמוֹת, דָּא אֶבֶן נֶגְפָּה, דְּבַהּ כְּשִׁלִּין
 חֵיָּבִין, וְקִיָּמָא בְּהָא דְּאֶקְרִי, (איוב י) אֶרֶץ
 עֲפָתָהּ כְּמוֹ אֶפֶל. תָּא חֵוִי, אִית אֶרֶץ חַיִּים לְעִילָא,
 וְהָא אִיהִי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. (ד"א וְאִית אֶרֶץ לְתַמָּא וְנִקְרָא) אֶפֶל

לשון הקודש

פְּרֻשֵׁת וַיְהִי מִקָּץ

והרי נתבאר. ולכל תכלית הוא חוקר –
 שהרי כל מעשיו אינם לטוב, אלא
 תמיד לכלות ולעשות כליה בעולם.
 אבן אפל וצלמות – זו אבן נגף שבה
 נכשלים הרשעים, ועומדת בזה
 שנקראת (שם י) ארץ עפטה כמו אפל.
 בא ראה, יש ארץ חיים למעלה, וזו היא
 ארץ ישראל. ויש ארץ למטה, ונקראת

ויהי מקץ. רבי חייא פתח ואמר, (איוב
 כח) קץ שם לחשך ולכל תכלית הוא
 חוקר אבן אפל וצלמות. הפסוק הזה
 נתבאר, קץ שם לחשך – זהו הקץ של
 השמאל, שהוא משוטט בעולם
 ומשוטט למעלה, ועומד לפני הקדוש
 ברוך הוא ומססין ומקטרג על העולם,

וְעֲלָמוֹת, אֶפְלֵ דְנִפְקָא מֵאַרְיָן עֲפָתָהּ. מָאִי אֶפְלֵ
וְעֲלָמוֹת, דָּא הוּא קִין דְּאִיהוּ מִסְטָרָא דְחֻשְׁדִּי, זִוְהָמָא
דְּדַהֲבָא, וְהָא אֶתְמַר.

תָּא חֲזִי, פְּמָה אִית לֹון לְבַנֵּי נְשָׂא לְאַסְתְּפֻלָּא
בְּפוֹלְחָנָא דְקִדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא, וְלֹאֲשֵׁתִּידְלָא
בְּאוֹרֵייתָא יִמָּמָא וְלִילֵי, בְּגִין דִּינִדְעוֹן וְיִסְתְּפֻלֹון
בְּפוֹלְחָנֵיהּ, דְּהָא אוֹרֵייתָא אִיהִי מִכְרֹזָא בְּכָל יוֹמָא
קָמִיהּ דְּבַר נָשׁ וְאַמְרָה, (משלי ט) מִי פְתִי יִסוֹר הִנָּה חֶסֶר
לֵב וְאַמְרָה לוֹ, וְהָא אוֹקִימָנָא מְלִי.

וְכִד בַּר נָשׁ אֲשֵׁתִּידְלָא בְּאוֹרֵייתָא, וְאַתְדַּבֵּק בָּהּ, זְכִי
לְאַתְתְּקַפָּא בְּאִילָנָא דְחַיִּי, דְּכִתִּיב, (משלי ג) עֵץ
חַיִּים וְגו'. וְתָא חֲזִי, כִּד בַּר נָשׁ אֲתִתְקַף בְּאִילָנָא דְחַיִּי
כִּהְיִי עֲלֵמָא, אֲתִתְקַף בֵּיהּ לְעֲלֵמָא דְאִתִּי. דְּהָא כִּד

לשון הקודש

מְכַרְיוּזָה בְּכָל יוֹם לְפָנֵי הָאָדָם וְאוֹמְרָת:
(משלי ט) מִי פְתִי יִסוֹר הִנָּה חֶסֶר לֵב וְאַמְרָה
לוֹ, וְהִרִי בְּאַרְנוֹ אֶת הַדְּבָרִים.

וּבְשֵׁאָדָם מִשְׁתַּדֵּל בַּתוֹרָה וְנִדְבֵק בָּהּ,
זוֹכֵה לְהִתְחַזֵּק בְּעֵץ חַיִּים, שְׂפָתוֹב (שם
ג) עֵץ חַיִּים וְגו'. וּבֵא וּרְאֵה, בְּשֵׁאָדָם
מִחֻזֵּק בְּעֵץ חַיִּים בְּעוֹלָם הַזֶּה, הוּא
מִחֻזֵּק בּוֹ לְעוֹלָם הַבָּא. שְׁהִרִי כְּמוֹ

אֶפְלֵ וְעֲלָמוֹת. אֶפְלֵ שִׁינְעָאָה מֵאַרְיָן
עֲפָתָהּ. מַהוּ אֶפְלֵ וְעֲלָמוֹת? זְהוּ הַקִּין,
שֶׁהוּא מִצַּד שֶׁל הַחֻשְׁדִּי, זְהִמַּת הַזְּהָב,
וְהִנָּה נִתְבָּאָר

כֵּאֵל רָאָה כְּמָה יֵשׁ לְבַנֵּי אָדָם לְהִתְבּוֹנֵן
בְּעֲבוּדַת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְלְהִשְׁתַּדֵּל
בַּתוֹרָה יָמִים וְלִילוֹת כְּדֵי שִׁינְדְעוּ
וְיִסְתְּפֻלוּ בְּעֲבוּדָתוֹ, שְׁהִרִי הַתוֹרָה